

Мелянія Собин

Вродила ся 30 серпня 1920 р. в селі Бортне. Дівка вязня Талергофу Томы Неця, знана тіж під своїм дівочым назвиском. По вітци переняла патріотизм і громадске заангажуваня, од дітинаства активна была в бортнянській читальни ім. М. Качковського, ангажувала ся в театральну і освітову діяльніст. Закінчыла гімназію в Риманові. В часі войны выдала ся за сусіда - Александра Собина і разом газдували аж до 1947 р. Переселено їх на пілніч Польщы, в околиці Бранева, де прожыли парунадцет років, а коли уж была така можливіст, вернули до рідного Бортного. Вмерла Меланія Собин 5 лютого 1979 р. в Бортным, де єст похованана на місцевым цмонтері.

Літературна творчіст Меланії Собин остала головні в рукописах. Часто сут то недокінчены тексты. Вельо верши має по пару версий. Пару ей творів заміщених остало в сімдесятих роках на сторінках "Нашого Слова". Публикуваны тіж были в "Голосі Ватры", в антологіях (*Łetkowie piszą, Мамко, куп мі книжку*).

Вершы друкуют ся за: "**Наше Слово**" Р: 1975, нр 15 (*Земльо моя*); Р: 1976, нр 14 (*Прид весно*); *Мамко, куп мі книжку* (*Мамо, Поворот*) "**Голос Ватры**" Р: 1985, (*На гріб Нестора*), Р: 1986 (*Лемковино*) з **рукопису** (*Коли одыйду*); з **опвіданя Ф. Кузяка** *Акція Вісла* (*Сорок семий*)

Земльо моя

Земльо моя,
Сторінко моя тиха,
Кольорами розмаєний мій луже,
Неєдна нас доленька била лиха,
Може зато
Тебе люблю так дуже.

Земльо тверда,
Ты щедра і богата,
Лем тя треба так любити, як маму,
Треба знати вымавляти заклятя,
Як до того,
Што є в байці Сезаму.

Ты як поезия,
Полна красной природы,
Пахнеш квіттьом і молоком протікаш,
Нихто не зна, што крыєш іщы в собі,
Якы скарбы
Там од віків замыкаш.

Деж тя забуду
Земльо мого дітинства,
Ты мя грудми выкормила своїма,
Ту мя купала, в тых водах твоіх быстрых
Найдорожша
Моя Мати Лемкыня.

Прид весно

Сплывають леди ріками,
Чорніє сніг застыджений,
Шкаворонок над полями
Уж співат землі збудженій.

Яр - весна до нас приходит
В своїй одвічній подобі,
Радіст велику приносить
Людьом і вшиткій природі.

То нич, же зима лютує,
Хоче морозом ей скути,
Она уж певно крокує,
Не даст ся усунути.

В поли ей витат пташына,
Хоц іщы з холоду тремтит,
Сонце уж гріти зачынат,
Не даст ся зимі оперти.

Радіє в лісі звірина,
Конец холоду, студени,
Веснонька уж ся зачынат,
Підскочат серны, елені.

Газдове в поле готовы
Давно яр в серцях уж носят.
Жебы підосхли загоны -
Вітру теплого ся просят.

Прид уж, яронько - весно
І теплом землю надыхай,
Розсій свій усміх чудесний,
Розбуд природу до жытя.

Махний над земльом крылами,
Під сійбу приготуй рілю,
Прид з богатыма дарами,
Стель красу, розсып надію.

Світ нам, сонечко весняне,
Свіжу нам силу влій в груди,
А мы ей в праці оддаме
Для добра краю і люди.

Лемковина

Дорогому Няньови
- в вічну памят

Карпати - Бескыды,
Краю молодости,
Землю моїх надій незбытых
Кілко там свободы
Было і радости,
Як легко там было ходити

Не сады, винниці,
Лем букы, ялиці
Вашы покрывають хырбеты,
Мятом, чабриками
Пахнут в сонци травы,
Студена водичка, лем пити.

Верхы і долины -
Моя Лемковино,
Землю птахів співом славлена!
Надійде до тебе
Мій голос з чужыны,
Послухай ты його, єдина:

Далеко од тебе
Бе ся серце моє,
З мысли мі не зыйдеш николи;
Не мож привыкнути,
Тебе позабыти,
Серцю приказати. Бо болит!

Бо пташына в клітці,
Хоц выгоды має,
З розпачы по стінах бе крылом.
Я, хоц і не в нужді, -
Радости не маю,
Бо нич мі в чужыні не миле.

По твоїх убочах
Блуджу ноченьками,
Горну ся до тебе, як дітя,
В ден думкы все летят
Дітинства слідами,
Не забуду тебе без жытя.

Не мал я достатків,
Не мал я богацтва,
Лем была свобода, мир, воля.
І яр розквітала
Там в жытю найкрасша,
Остала веселіст лем моя.

Помру на чужыні,

Як птах поранений
Далеко од гнізда свого;
Уж мі не зашумит
Нигда верх зелений,
Вірвано мя силом од нього.

Мамо

Ты уж одышла од нас Мамо,
Уж неє слова того святого;
Пришол розлуки час невблаганий,
Замолк Твій голос дорогій.

Ты уж не прийдеш і не запитаєш,
Ци в жыттю іти нам не тяжко;
Хыбаль в сні іщы до нас завітаєш
Сивенька наша Пташко.

Ты уж одышла наша Матусю,
Лем ес в памяти нам остала;
І твоя любов, што наші души
Сонечком теплым огривала.

На гріб Нестора

Смутно в церкві гуділ голос дзвона,
Затихала пісня похоронна
Вічна памят тобі милий брате, -
Най притулит тебе земля-мати.

Най ти вітер заграє осінний
Як опаде лист з бука послідній,
Най ти кує зозуля на весні,
Як ся квіттьом обсыплот черешні.

Мы гріб свіжий скропили слезами,
Та вінками накрыли дівчата.
Спий спокійно, Несторе коханий,
Сыра земля ти жена і хата.

Ой, Несторе, молодий Несторе,
Як ты од нас одышол за скоро.
Ты для других здобывал свободу,
За што-с таку дістал нагороду.

Куля тя німецка пощадила,
Білых твоіх груди не прошыла,
В рідным селі од кулі ты згынул
На сиротській, рідній Лемковині.

Сорок семий
(Уривок)

Плачут діти вышмарены
Як з гнізда писклята
Чого фашызм не доконал
Полнят демократы

А за нами рідне село
Сусіды рабуют
Вшытко для них ся остало
Пют і бенкетуют

Поворот

Уж скінчыло ся чеканя
Безнадійне,
Уж вертаме ся до тебе
Земле рідна.

Оплакана, недоступна,
В снах выснита,
Здичавіла одлогами
Долгы літа.

Задушевны ти несеме
Поздравліня,
О, витай же, сиротино,
Наша мила.

Мы злієме тебе потом,
Як росицьом,
Неєдного зачудуєш,
Красавицьо.

Вшыткы силы ти оддаме,
Як матери,
Отвориме нашыроко
Тяжкы двері.

Заореме толочыска
Каменисты,
Вітер зерном закольше
Колосистым.

Хліб пахнячий нам зародиш,
Земле наша,
Для жывины даш до волі
Здравой пашы.

Іщы двигнеш ся, заквитнеш
Зелен майом,
В полях птахы ти весело
Заспівають.

Товды серце утруджене
Одпочыне;
Ту, в пристани твой тихій,
Лемковино.

Коли одыйду

Коли уж згасне моя звізда,
Як очы моі стратят зір,
Товды одыйду, любов лем моя
На все остане серед тых гір.

І буде она з легіцькым вітром
Над земльом том ся уносила,
Де ся збудило мое жытя,
Де єм колиси загостила.

Де серед горбів в застараню
Моя дорога вверх ся пяла,
Терні на ній, а над ньом рожы,
До них єм руки вытігала.

Іх єм імала каждым разом,
Коли уж іти бракло сил
Жебы не впасти быпа приказом
Любов безмежна дітины гір.